



Krant in de Klas
de bron voor media-educatie

Foto's in de krant

Foto's in de krant is een uitgave van
Stichting Krant in de Klas.

© Januari 2002 Stichting Krant in de Klas
Postbus 12040
1100 AA Amsterdam Zuidoost
Telefoon 020 430 91 90
Fax 020 430 91 99
E-mail: info@krantindeklas.nl
Internet: www.krantindeklas.nl

Samenstelling: Krant in de Klas in samenwerking
met het ANP

Ontwerp: Rob Kaagman

Opmaak: Rob Sprenger, Desk TopStudio

Druk: Nashuatec Document Services

ISBN-13: 978-90-72274-62-5

*Het kopiëren van delen ten behoeve van het gebruik
door leerlingen is onbeperkt toegestaan. Het kopiëren
van enig onderdeel ten behoeve van elk ander gebruik is
alleen toegestaan na schriftelijk verkregen toestemming
van de uitgever.*

Foto's in de krant

Stichting
**Krant
in de
Klas**

Primair onderwijs

Krantenfoto Kinderjury

Kinderen hebben een heel eigen mening over foto's in de krant. Dat die onvoorspelbaar is, blijkt elk jaar weer als in december een kinderjury de Krantenfoto van het jaar kiest. Zo koos de kinderjury in 2000 een foto van de rellen in Indonesië en in 2001 een foto van 'Het meisje van Nulde'. Voorafgaand aan deze door de Stichting Krant in de Klas georganiseerde verkiezing worden door verschillende dagbladen regionale verkiezingen georganiseerd. Informeer bij het dagblad in uw regio als u mee wilt doen of kijk op de website van Stichting Krant in de Klas voor meer informatie.

Praktische tips

- Om de opdrachten te kunnen doen, hebben de leerlingen kranten nodig. U kunt gebruik maken van de 2 weken gratis klantenservice van de Stichting Krant in de Klas of u kunt contact opnemen met de dagbladen in uw regio. Zie ook de krantenbon op pagina 15.
- De meeste opdrachten zijn goed te gebruiken als huiswerkopdracht.
- In een aantal opdrachten wordt kinderen gevraagd te zoeken naar opvallende, leuke en droevige foto's. Het is vaak erg leuk voor de leerlingen om te zien wat anderen hebben gekozen en te horen waarom ze een bepaalde foto hebben gekozen.
- Op pagina 9 worden archieffoto's behandeld. Bij deze opdracht is het goed mogelijk het Persmuseum, in het bijzonder het omvangrijke archief, te betrekken. Op www.persmuseum.nl kunt u verdere informatie over dit museum vinden.
- De ruimte op de werkbladen is beperkt. Het zal daarom vaak nodig zijn de gevonden foto's op een apart blaadje of op de achterkant van het werkblad op te plakken.

Veel succes!

Inleiding voor de leraar

Foto's spelen een steeds grotere rol in de krant. Niet alleen omdat vaker kleurenfoto's worden geplaatst, maar ook omdat de lezer visueel is ingesteld.

Net als andere illustraties, steunkleuren en kaders voorkomen foto's dat de pagina een grijze letterbrij wordt. Een foto kan dienen als blikvanger. Maar bovenal vormen foto's een belangrijk nieuwselement. Foto's laten de dramatische momenten zien, of maken met een enkel beeld duidelijk wat de kern van het nieuws is. Als 'bladvulling' kan nagenoeg iedere foto dienen, maar de goede nieuwsfoto verdient een plaats om zichzelf. Ook bij foto's speelt het selectieprobleem. Net zoals de schrijvende journalist de woorden kiest om een gebeurtenis te beschrijven, zo kiest de fotojournalist de beelden waarmee hij de gebeurtenis wil laten zien. Die beelden kunnen een treffende weergave zijn van de werkelijkheid, maar geven soms ook een vertekening daarvan. Het gaat altijd om een momentopname en daarbij nog om een detail uit een groter geheel. Ook op de krant wordt geselecteerd. Er wordt een keuze gemaakt en de foto wordt misschien afgesneden of vergroot of verkleind.

Inhoud en opbouw lesmateriaal

In deze lessenserie *Foto's in de krant* voor leerlingen van de bovenbouw van het primaire onderwijs komen alle bovengenoemde aspecten aan de orde. In elf kant-en-klare werkbladen leren uw leerlingen te kijken naar foto's in de krant.

Waarom staan er foto's in de krant?

De leerlingen maken kennis met zes redenen waarom foto's in de krant worden gebruikt. (Pag. 4)

Foto's verschillen

Laat zien dat één gebeurtenis op verschillende manieren gefotografeerd kan worden. (Pag. 5)

Momentopname

Door leerlingen zelf de gebeurtenis voorafgaand en na afloop van een door hen gekozen foto te laten bedenken, worden de leerlingen ervan bewust gemaakt dat een foto altijd een momentopname is. (Pag. 6)

Foto's als bewijs

Apart wordt ingegaan op de bewijsfunctie van foto's. De leerlingen moeten zich ervan bewust zijn dat wat je ziet niet altijd waar is. Foto's zijn een momentopname en kunnen zo worden afgedrukt, dat een bepaald beeld van de werkelijkheid ontstaat. (Pag. 7)

Fotobijschrift

Gaat in op de extra betekenis die een bijschrift voor een foto kan hebben. Zonder bijschrift is een foto vaak moeilijk te begrijpen. (Pag. 8)

Archieffoto's

Leerlingen worden bewust gemaakt van het verschil tussen actuele foto's en archieffoto's in de krant. (Pag. 9)

Typische houdingen

Laat de leerlingen foto's 'lezen' door naar de houdingen te kijken die mensen dikwijls aannemen op foto's. (Pag. 10)

Laat zien wat je voelt

Foto's laten emoties zien, maar roepen ook emoties op bij de lezer. Kinderen krijgen met dit werkblad de gelegenheid aan te geven wat zij voelen bij foto's in de krant. (Pag. 11)

Foto's over hobby's

Laat leerlingen ontdekken dat de krant ook onderwerpen bevat die bij hun interesses aansluiten. (Pag. 12)

Zelf foto's maken

Laat leerlingen zelf fotograferen, foto's zoeken of tekenen. Door 'nieuws' bij de foto's te schrijven krijgen leerlingen inzicht in de rol van foto's in de krant. (Pag. 13)

Kies zelf de beste krantenfoto

Kinderen kiezen vaak heel andere foto's als belangrijkste foto's dan volwassenen. Met behulp van dit werkblad kunt u de leerlingen zelf de beste krantenfoto's laten kiezen. Laat kinderen een paar weken de kranten doorzoeken op foto's die zij goed vinden. U kunt ook nog een klassenverkiezing houden waarbij u laat stemmen op een aantal foto's. (Pag. 14)

Alle werkbladen zijn afzonderlijk, in elke willekeurige volgorde te gebruiken. U kunt zelf het benodigde aantal kopiëren.

Waarom staan er foto's in de krant?

Een krant zonder foto's is moeilijk voor te stellen. Het zou er maar saai uitzien met alleen tekst. Maar foto's staan niet alleen maar in de krant omdat ze 'leuk' zijn.

Bij de krant hieronder staan de belangrijkste redenen om foto's in de krant te gebruiken:

1. als bewijs dat het echt gebeurd is

4

2. om de aandacht te trekken

3. om het artikel duidelijker te maken



4. om emotie (bijvoorbeeld blij of boos) op te roepen

5. voor de afwisseling

6. om een deel van de gebeurtenis te benadrukken

Opdracht

Kies twee foto's uit je krant. Plak ze op een apart blaadje.

- Schrijf de naam van de krant en de datum eronder.
- Schrijf bij elke foto om welke reden(en) deze foto volgens jou is gebruikt (kijk goed naar de punten hierboven).

Foto's verschillen

Eén gebeurtenis kan op verschillende manieren worden gefotografeerd. Kijk maar naar de twee foto's op deze pagina. Op de foto's staat het Paard van Troje van de Vereniging De Vrije ruimte.



De twee foto's zijn duidelijk verschillend. Op eerste foto zie je het paard van achteren bij een witte brug. De tweede foto is op een ander moment bij de Stopera in Amsterdam genomen. Dan zie je het paard van schuin onder. Bij de eerste foto is ook de boot waarop het paard stond duidelijk te zien. Bij de tweede foto zie je dat niet.



5

Opdracht

Zoek in verschillende kranten naar twee verschillende foto's over dezelfde gebeurtenis. Plak ze op een apart blaadje of de achterkant van dit werkblad.

- Schrijf er de naam van de krant en de datum bij.
- Schrijf erbij wat de verschillen zijn.
- Welke foto vind jij de beste? Waarom?

Momentopname

Op het moment dat een fotograaf van de krant een foto maakt, kiest hij of zij wat erop komt te staan. Een fotograaf zal altijd meerdere foto's maken van een gebeurtenis, maar er kan maar één foto in de krant.

De foto die uiteindelijk in de krant komt, is dus van één bepaald moment. Wat er aan de gebeurtenis op de foto vooraf is gegaan, zien we niet. En we zien ook niet wat er daarna is gebeurd.

Opdracht

Kies een foto uit de krant. Plak die (gevouwen) op in het grijze vakje.

- Schrijf de naam en de datum van de krant erbij.
- Wat gebeurde er voor de foto gemaakt werd?
Teken dat linksboven.
- Wat gebeurde er na het maken van de foto?
Teken dat rechtsonder.

Foto's als bewijs

7.30 uur. De wekker rinkelt. Gaap. Zal je nog even blijven liggen? Toch maar niet. Je stapt uit bed, wast je, kleedt je aan en eet een boterham. Je staat net je tanden te poetsen als je beste vrienden je komen ophalen. "De school is vannacht afgebrand", roepen ze. Ha, ha, leuke grap, denk je nog.

Maar dan laten ze je de krant van vanmorgen zien met een foto van jouw school die in brand staat. Het is dus waar! Je bent vast vrij vandaag.

Foto's worden vaak gebruikt als bewijs dat iets echt gebeurd is. Als je nieuws leest of hoort, kun je nog twijfelen of het echt gebeurd is. Als je het zelf ziet, geloof je het eerder.

Maar niet alles wat je ziet, hoeft helemaal waar te zijn. Een foto wordt altijd op een bepaald moment genomen. Je ziet niet alles. Daardoor kun je wel eens een ander beeld krijgen van de werkelijkheid.

Misschien is maar één klaslokaal afgebrand, zodat jij toch gewoon les hebt.



FOTO ANP

7

Opdracht 1

Zoek in de krant een foto die dient als bewijs dat iets echt gebeurd is. Plak de foto op een apart blaadje

- Schrijf erboven 'bewijs' en schrijf eronder de naam van de krant en de datum.
- Wat bewijst de foto?

Opdracht 2

Zoek in de krant een foto die kan dienen als bewijs, maar waar je zelf over twijfelt. Plak de foto op een apart blaadje.

- Schrijf eronder de naam van de krant en de datum.
- Waarom twijfel je bij deze foto?

Fotobijschrift

Bij een foto in de krant staat bijna altijd een stukje tekst dat uitleg geeft over de foto. Dat stukje tekst heet een bijschrift.

Zonder een bijschrift is een foto vaak moeilijk te begrijpen. In een bijschrift kan beschreven worden wat op de foto te zien is. Maar een bijschrift vertelt ook vaak meer dan er op de foto te zien is.

Opdracht 1

Zoek in de krant een foto met een bijschrift. Plak de foto op een apart blaadje of de achterkant. Schrijf er de naam en de datum van de krant bij.

a. Wat staat er in het bijschrift dat je niet op de foto ziet?

b. Wat zie je op de foto dat niet in het bijschrift staat?

Pech-Pieten

Van onze correspondent

TER IDZARD, vrijdag
Twaalf Zwarte Pieten stonden gisteravond beteuterd te kijken op snelweg A32, ter hoogte van het Friese Ter Idzard, naar de uitslaande brand in hun 2cv-tje. De wagen vervoerde vijf Pieten van Heerenveen naar Wolvega, de andere zaten in een volgwagen, maar dat bleek toch iets teveel gevraagd voor het autootje. „De motor is gewoon te warm gedraaid,” aldus één van de Pieten.

Opdracht 2

Hiernaast staan drie artikelen. Kies er één uit.

a. Teken er een 'foto' bij.

b. Bedenk een bijschrift bij je 'foto'.

8

Blinde rovers

In Groot-Brittannië is een overval op een krantenwinkel mislukt doordat de daders waren vergeten gaten in hun maskers te knippen. Dat meldde de Londense krant Daily Star maandag.

Door 'hun handicap' botsten de twee met een breekijzer bewapende daders (17 en 18 jaar), tegen elkaar op en bemerkten niet dat de winkelier de politie belde. Uiteindelijk zagen ze zich gedwongen de maskers af te trekken waardoor hun gezichten konden worden gefilmd door een bewakingscamera. Ze gingen er met hun buit van drie pakjes sigaretten vandoor maar konden snel worden ingerekend. De rechter veroordeelde de twee respectievelijk tot een jaar gevangenisstraf en een jaar verblijf in een jeugdrichting. De videobeelden van de overval zorgden tijdens de rechtszaak voor hilariteit onder de advocaten. „Julie hebben jezelf wel wat overschat”, aldus de rechter.

Agenten redden uitgehongerde wurgslang

REIMS (AFP) - Zeven agenten en een dierenarts hebben zaterdag in Reims een zes meter lange python weggehaald uit een appartement in die stad. De wurgslang Tania bleek uitgehongerd. De eigenaar ligt al twee maanden in het ziekenhuis en kan niet langer voor het reptiel zorgen.

De burens sloegen uiteindelijk alarm. Tania, die alleen knaagdieren op het menu heeft staan, kon met veel moeite in een postzak naar een opvangplaats worden gebracht.

Archieffoto's

Op 20 juli 1969 zette de Amerikaanse astronaut Neil Armstrong als eerste mens voet op de maan. Een dag later stond een foto van Armstrong op de maan in bijna alle kranten ter wereld.

Een foto van zo'n belangrijk moment wordt natuurlijk niet weggegooid maar bewaard in het archief van een krant. Misschien wordt hij later nog wel een keer gebruikt, bijvoorbeeld als de eerste mens ooit een stap op de planeet Mars zet.

Niet alleen foto's van historische feiten komen in het archief van een krant terecht maar ook bijvoorbeeld foto's van belangrijke personen. Deze foto's kunnen namelijk meerdere malen gebruikt worden omdat die personen vaker in het nieuws zijn.

Opdracht 1

Zoek in de krant twee foto's waarvan jij denkt dat het foto's uit een archief zijn. Knip ze uit en leg uit waarom jij denkt dat ze uit een archief komen.



9

Opdracht 2

Zoek in de krant twee foto's waarvan jij vindt dat ze zeker in het archief moeten komen. Knip ze uit en plak ze op. Waarom vind je dat deze foto's in een archief horen?

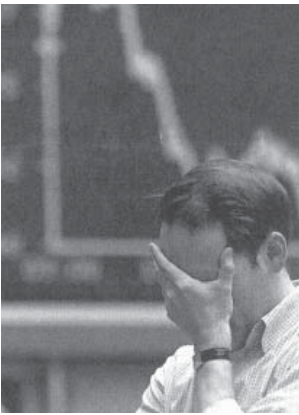
Opdracht 3

Zoek in de krant foto's waarvan jij denkt dat het geen archieffoto's zijn of ooit zullen worden. Knip ze uit en leg uit waarom je dat vindt.

Typische houdingen

Op foto's in de krant zie je vaak mensen in een bepaalde houding afgebeeld. Bijvoorbeeld met opgeheven armen. Een president die zijn armen opsteekt als hij de verkiezingen heeft gewonnen, is blij.

Maar opgeheven armen kunnen ook betekenen dat iemand zich overgeeft aan iemand met een wapen. Mensen die elkaar een hand geven, begroeten elkaar of bevestigen een afspraak die ze gemaakt hebben. Dansende mensen staan voor feest, blijdschap en vreugde. De lezer herkent die houdingen.



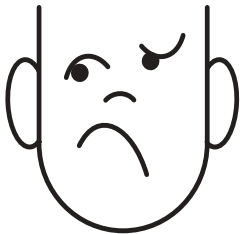
Opdracht

Zoek in je krant twee foto's waar mensen een typische houding hebben en plak ze hieronder (gevouwen) op.
a. Schrijf erbij wat die houding is en wat die houding betekent.

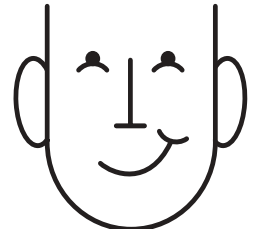
10

Laat zien wat je voelt

De mensen die je op de foto's in de krant ziet, hebben allemaal een andere uitdrukking op hun gezicht. Iemand die ziet dat zijn huis afbrandt kijkt geschokt of verdrietig. Een groep mensen die veel geld ingezameld hebben voor een goed doel, kijken vast blij.

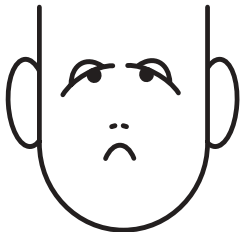


jaloers



tevreden

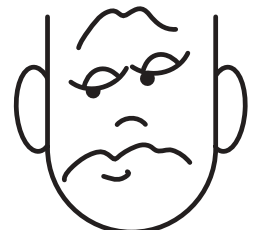
Zelf krijg je ook een bepaald gevoel als je foto's bekijkt. Een foto van een oorlog maakt je misschien verdrietig en om een foto van een hond met een bril moet je misschien lachen.



onnozel

Opdracht

Hieronder zie je allerlei gezichten die verschillende gevoelens laten zien. Plak bij tien foto's in je krant het gezichtje dat aangeeft welk gevoel jij hebt bij het zien van die foto. Je mag het gezichtje natuurlijk ook natekenen of er zelf een verzinnen.



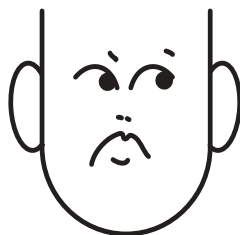
afgunstig



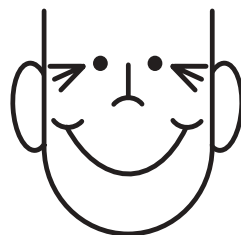
bedroefd



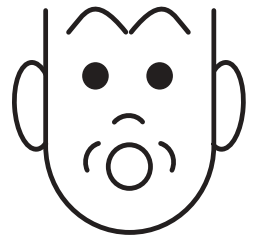
ontevreden



opgelaten



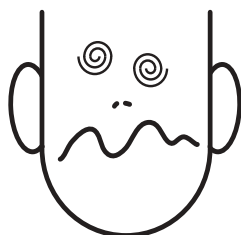
blij



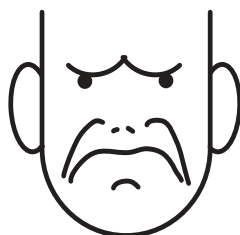
opgelucht



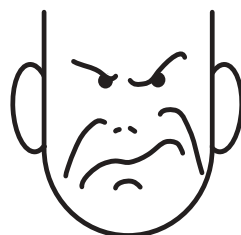
teleurgesteld



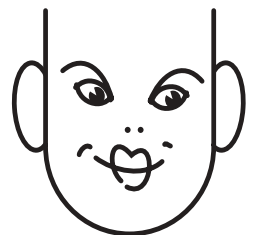
in de war



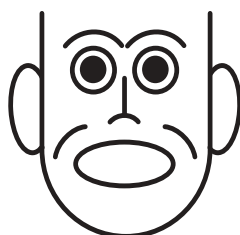
chagrijnig



vastberaden



verliefd



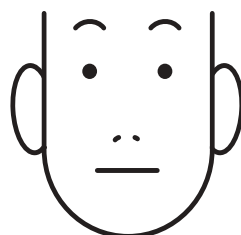
geschrokken



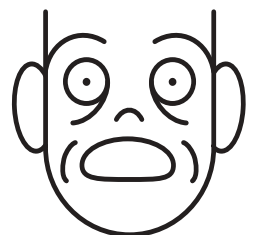
kwaad



genietend



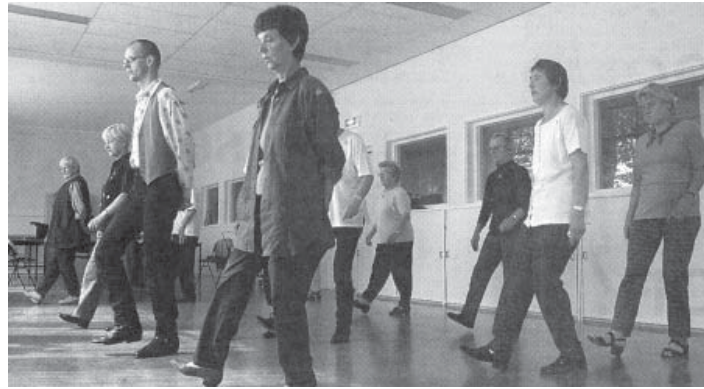
verwonderd



bedroefd

Foto's over hobby's

In een krant staat nieuws en allerlei andere informatie. Soms zie je ook foto's van hobby's in de krant. Hieronder worden een paar voorbeelden van mensen getoond die met hun hobby bezig zijn.



Opdracht

Zoek zelf drie foto's over hobby's. Knip ze uit en plak ze hieronder op. Om welke hobby's gaat het? Ken jij iemand die deze hobby heeft?

12



Large dotted-line rectangular box for pasting a photo.

Large dotted-line rectangular box for pasting a photo.

Large dotted-line rectangular box for pasting a photo.

Zelf foto's maken

Soms staan er berichten in de krant waar je graag een foto bij zou zien, maar waar er geen bijstaat.

Brandweerman uit het water gered

DE KRIM - Een brandweerman uit de Krim (bij Hardenberg) is zondagmorgen in alle vroegte uit het water gered door een buurtbewoner van de Hoofdwijk. De man reed vanuit de uitrit de straat op, maar had een automobilist uit Dedemsvaart niet gezien en na de klap schoot hij zó het water in. Z'n collega's van de brandweer in De Krim moesten assistentie verlenen - maar de man zelf stond dankzij de hulp uit de buurt alweer op het droge. In de auto van de Dedemsvaarter zaten een vrouw en drie kinderen. De vrouw moest voor observatie naar het ziekenhuis. Beide auto's waren rijp voor de sloop.

Kangoeroe

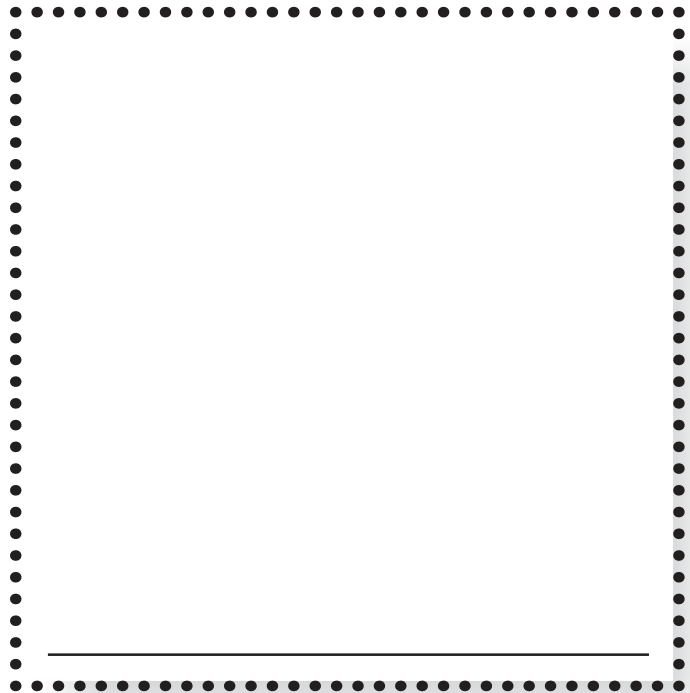
Kangoeroe Janneke, die dinsdag uit Dierenpark Dronten ontsnapte, is zaterdag gevangen. Drijvers wisten haar in de bossen bij Dronten na een grootscheepse anderhalf uur durende jacht in de val te lokken. Ze werd met netten gevangen. Eerder schoot een dierenarts drie keer een verdovingspuit in haar lichaam, maar dat mocht niet baten.

NORDHEIM - Nese Melike Pedmezci-Uensal uit de Duitse stad Nordheim is trots op haar haar. Het is sinds haar geboorte nog nooit geknipt, op het bijwerken van de puntjes na. Nese studeert rechten. Ze is geboren in Turkije en het laten groeien van het haar is een familietraditie.

Opdracht 1

Hieronder staan drie artikelen. Kies er één uit of zoek zelf een berichtje uit de krant.

- a. Teken een 'foto' bij het berichtje dat jij gekozen hebt.
- b. Bedenk een bijschrift bij je 'foto'.



Opdracht 2

Neem van thuis een foto mee of maak een foto van iets uit je omgeving. Schrijf een berichtje bij de foto en plak het samen met de foto op.



Kies zelf de beste krantenfoto's



Elk jaar organiseert de Stichting Krant in de Klas de landelijke Krantenfoto Kinderjury. Op deze bijeenkomst kiest een kinderjury uit een groot aantal foto's de vier beste krantenfoto's van het jaar in de categorieën: binnenland, buitenland, regio en sport. Uit deze vier winnende foto's wordt uiteindelijk de Krantenfoto van het jaar gekozen.

Opdracht

Kijk (een week lang) in de krant. Kies zelf een binnenlandse, een buitenlandse, een regionale en een sportfoto die jij de beste vindt. Plak ze hieronder (gevouwen) op of plak ze op een apart blaadje.



binnenland	buitenland
------------	------------



regio	sport
-------	-------